

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2022.gada 23.maijā

Tiesa šādā sastāvā: senatores Ieva Višķere, Dzintra Amerika, Anita Kovaļevska

rakstveida procesā izskatīja Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrības blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 21.marta lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība administratīvajā lietā, kas ierosināta, pamatojoties uz Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrības pieteikumu par Veselības ministrijas faktiskās rīcības, nesniedzot atbildes uz iesniegumiem, atzīšanu par prettiesisku, pienākuma uzlikšanu Veselības ministrijai izskatīt Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrības iesniegumus pēc būtības un sniegt atbildi, kā arī atbildzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Veselības ministrija 2021.gadā strādāja pie Ministru kabineta noteikumu „Medicīnisko ierīču reģistrācijas, atbilstības novērtēšanas, izplatīšanas, ekspluatācijas un tehniskās uzraudzības kārtība” (turpmāk – Medicīnisko ierīču noteikumi) projekta izstrādes.

Pieteicēja Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrība 2021.gada 16.martā, 1.aprīlī un 14.maijā vērsās Veselības ministrijā ar iesniegumiem (turpmāk – strīdus iesniegumi), kuros norādīja uz ministrijas sagatavotā regulējuma trūkumiem un izteica savus priekšlikumus noteikumu projekta saturam, un vaicāja, kādas korekcijas, ministrijas ieskatā, būtu veicamas jau izteiktajos priekšlikumos un noteikumu projektā, kādas darbības ministrija plāno veikt saistībā ar noteikumu projektu, kā arī izteica lūgumu veselības ministram tikties ar pieteicējas pārstāvjiem.

[2] Nemot vērā, ka ministrija nesniedza atbildi uz minētajiem iesniegumiem, pieteicēja vērsās tiesā. Tiesā tika ierosināta administratīvā lieta par Veselības ministrijas rīcības, neatbildot uz iesniegumiem, atzīšanu par prettiesisku, pienākuma uzlikšanu ministrijai sniegt atbildi pēc būtības, kā arī atbildzinājumu.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2022.gada 21.marta lēmumu minētajā lietā izbeidza tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu (lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā).

Tiesas lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Veselības ministrija nav atbildējusi uz strīdus iesniegumiem. Tiesai jāizšķir, vai konkrētajā gadījumā neatbildēšanu uz iesniegumiem var pārbaudīt administratīvā procesa kārtībā.

[3.2] Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta piektā daļa noteic, ka Ministru kabinets, ciktāl likumā nav paredzēts citādi, nosaka visu līmeņu, veidu un termiņu attīstības plānošanas dokumentus, tajos ietveramo saturu, to izstrādāšanas, apstiprināšanas, aktualizācijas, spēka zaudēšanas kārtību un darbības termiņu, kā arī attiecīgo pārskatu sniegšanas un sabiedrības līdzdalības kārtību. Uz šīs normas pamata izdoti Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” (turpmāk – Sabiedrības līdzdalības noteikumi). Šo noteikumu 8.1.apakšpunkts noteic kārtību, kādā sabiedrības locekļi iesaistāmi darba grupās un konsultatīvajās padomēs, savukārt šo noteikumu 9.punkts noteic, kā organizējama sabiedriskā apspriede un kā atspoguļojami sabiedrības pārstāvju izteiktie iebildumi.

Pieteicēja jau kopš 2020.gada ir izrādījusi interesi par Medicīnisko ierīču noteikumu projekta izstrādi, tostarp lūdzot pieteicējas pārstāvjus iekļaut noteikumu projekta izstrādes darba grupā, kā arī piedaloties ministrijas rīkotās sanāksmēs par jautājumiem saistībā ar noteikumu projektu.

[3.3] Iesniegumu likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē.

Strīdus iesniegumos pieteicēja paudusi neapmierinātību ar ministrijas izstrādāto projektu un izteikusi savus priekšlikumus projekta saturam, kā arī paudusi viedokli, ka ministrija nav pienācīgi izvērtējusi pieteicējas priekšlikumus, un lūgusi skaidrot ministrijas pozīciju saistībā ar konkrētiem pieteicējas norādītiem projekta trūkumiem. Šādu iesniegumu saturs attiecas uz normatīvā akta izstrādi un pieņemšanu, kas ir likumdošanas, nevis valsts pārvaldes funkcijas izpausme. Darbības, kas saistītas ar ārējo normatīvo aktu izstrādi, nav pārbaudāmas administratīvā procesa kārtībā.

[3.4] 2021.gada 1.aprīlī un 14.maijā iesniegumos pieteicēja arī lūgusi iespēju tikties ar veselības ministru. Iesniegumu likuma normas nepiešķir personām subjektīvās tiesības prasīt, lai apmeklētāju pieņem konkrēta iestādes amatpersona. Tādējādi, lai arī tiesību normas neliedz privātpersonām vērsties pie konkrētām amatpersonām ar lūgumu tikties, tās nedod tiesības personām šādu tikšanos pieprasīt. Turklāt Iesniegumu likuma 10.panta piektā daļa noteic, ka tiesas kontrolei nav pakļauti jautājumi par to, kā iestāde nodrošina privātpersonu pieņemšanu pie amatpersonām. Tādējādi likumdevējs šo jautājumu ir atstājis tikai iestādes ziņā. Turklāt ministrs ir politiska amatpersona, līdz ar to ministra izvēle tikties un uzklaut kādu personu izriet no viņa politiskās darbības, savukārt politiskās amatpersonas politiskā darbība nav pakļauta administratīvās tiesas kontrolei.

[4] Par minēto tiesas lēmumu pieteicēja iesniedza blakus sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[4.1] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 104.pants garantē ikvienam tiesības vērsties ar iesniegumiem valsts iestādēs un saņemt atbildi pēc būtības. Tas, ka iesniegums ir saistīts ar normatīvā akta izstrādi, nenozīmē, ka nevar piemērot Iesniegumu likumu. Šā likuma 2.pants noteic, ka likums neattiecas uz tādiem iesniegumiem, kuriem saskaņā ar likumu noteikta cita izskatīšanas kārtība. Tomēr normatīvie akti, tostarp arī Attīstības plānošanas sistēmas likums un Sabiedrības līdzdalības noteikumi, nenoteic, ka strīdus iesniegumi izskatāmi kādā citā kārtībā, nevis Iesniegumu likuma kārtībā.

[4.2] Pieteicēja 2021.gada 9.martā piedalījās Veselības ministrijas sabiedriskajā apspriedē par Medicīnisko ierīču noteikumu projektu un atbildi uz apspriedes laikā izteiktajiem iebildumiem saņēma, iepazīstoties ar ministrijas sagatavoto izziņu par sabiedriskajā apspriedē diskutētajiem jautājumiem.

Tomēr šajā izziņā netika sniegta atbilde uz jautājumiem, kurus pieteicēja uzdeva strīdus iesniegumos, kas ministrijai iesniegti pēc minētās sabiedriskās apspriedes.

[4.3] Pieteicēja, iesniedzot pieteikumu tiesā, nav centusies apstrīdēt ministrijas sagatavotā normatīvā akta projekta saturu un neprasa, lai tiesa uzdod ministrijai sagatavot normatīvā akta projektu ar konkrētu saturu. Pieteicēja tikai vēlas atbilstoši Iesniegumu likumam saņemt atbildes uz strīdus iesniegumiem.

[4.4] Pieteicēja nav arī lūgusi, lai tiesa uzdotu veselības ministram tikties ar pieteicēju. Pieteicēja tikai lūgusi, lai ministrija sniedz atbildi uz pieteicējas izteikto lūgumu.

Motīvu daļa

I

[5] Satversmes 104.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem par to kompetencē esošiem jautājumiem un saņemt atbildi pēc būtības.

Kā atzīs Senāta judikatūrā, iekļaujot šādu normu pamattiesību katalogā, mūsu valsts ir izšķīrusies atzīt, ka gadījumā, ja privātpersona vērsas iestādē ar iesniegumu, tā var sagaidīt, ka iestāde uz šo iesniegumu kaut kā reaģēs (atbildēs), ja vien iesniegums nav tāds, kas acīmredzami neprasa nekādu atbildi. Tas būtībā ir cieņpilnas izturēšanās pret privātpersonu jautājums, kas balstās cilvēka cieņā kā mūsu valsts pamatvērtībā un labas pārvaldības principā, kas citarp paredz, ka valsts pārvaldes attieksme attiecībā ar privātpersonu ir pieklājīga, atsaucīga un cieņpilna. Šāda attieksme veicina arī cilvēku cieņu pret savu valsti un uzticēšanos tai.

Iesniegums Satversmes 104.panta izpratnē var būt gan sūdzība, gan priekšlikums, gan lūgums, un tas var attiekties gan uz personiskajām, gan uz sabiedrības interesēm. Ņemot vērā, ka iesniegumi var būt ļoti dažādi, to izskatīšanas kārtība atkarībā no konkrētā iesnieguma būtības un iesniedzēja mērķa, kuru tas vēlēties sasniegt, iesniedzot iesniegumu, ir regulēta dažādos likumos. Piemēram, tādu iesniegumu izskatīšanu, kuru mērķis ir panākt, ka iestāde valsts pārvaldes jomā iesniedzējam rada konkrētas tiesiskās sekas, regulē Administratīvā procesa likums. Informācijas atklātības likums savukārt regulē iesniegumu, kuru mērķis ir saņemt iestādes rīcībā esošu dokumentētu informāciju, izskatīšanu. Savukārt Iesniegumu likums nosaka kārtību, kādā privātpersona vērsas un iestāde izskata iesniegumus, kuros ietverts iestādes kompetencē esošs lūgums, sūdzība, priekšlikums vai jautājums, un atbild uz tiem (likuma 2.panta pirmā daļa). Vienlaikus šis likums neattiecas uz informācijas pieprasījumiem, kas izskatāmi saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, kā arī uz iesniegumiem, kuriem saskaņā ar likumu noteikta cita izskatīšanas kārtība.

Tādējādi Iesniegumu likums ir attiecināms uz visiem tiem gadījumiem, kad privātpersona vērsas iestādē ar lūgumu, sūdzību, priekšlikumu vai jautājumu, kas ietilpst attiecīgās iestādes kompetences jomā, un iesnieguma izskatīšanu neregulē kāds cits likums (*Senāta 2021.gada 21.maija lēmuma lietā Nr. SKA-932/2021 (ECLI:LV:AT:2021:0521.SKA093221.3.L) 12.punkts*).

[6] Izskatāmajā gadījumā tiesa ir konstatējusi, ka pieteicēja bija vērsusies Veselības ministrijā ar iesniegumiem, izsakot priekšlikumus un uzdodot jautājumus saistībā ar Medicīnisko ierīču noteikumu projekta izstrādi. Vienlaikus tiesa uzskatījusi, ka Iesniegumu likums neparedz tiesības saņemt atbildi pēc būtības uz šāda veida iesniegumiem, jo šā likuma mērķis atbilstoši likuma 1.pantam ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē, bet pieteicējas iesniegumi esot vērsti uz likumdošanas, nevis valsts pārvaldes jomu. Šā iemesla dēļ tiesa atzinusi, ka ministrijas rīcība, neatbildot uz pieteicējas iesniegumiem, nav pakļauta kontrolei administratīvā procesa kārtībā.

Senāts šos tiesas secinājumus atzīst par kļūdainiem.

[7] Vispirms norādāms, ka tiesa ir nepamatoti šauri aplūkojusi Iesniegumu likuma 1.pantā lietoto jēdzienu „valsts pārvalde”, uzskatot, ka jautājumi, kas kaut kādā veidā saistīti ar normatīvā akta projekta izstrādi, automātiski ir ārpus Iesniegumu likuma tvēruma.

Kā jau minēts, Iesniegumu likuma regulējums konkrētīzē Satversmes 104.pantā paredzētās tiesības vērsties iestādēs ar jautājumiem par to kompetencē esošiem jautājumiem. Minētās Satversmes normas un attiecīgi arī Iesniegumu likuma mērķis ir nodrošināt iespēju ikvienam sabiedrības loceklim līdzdarboties valsts darbībā ar saviem priekšlikumiem vai noskaidrot sevi interesējošos jautājumus par valsts darbību jeb to, kā valsts darbojas, kā īsteno savu varu, kā valsts tiek pārvaldīta. Turklāt šis likums attiecas uz visiem iesniegumiem, kas satur iestādes kompetencē esošu jautājumu, ja vien citā likumā attiecīga veida iesniegumu izskatīšanai nav noteikta cita kārtība. Tādējādi tieši Iesniegumu likumā paredzētie instrumenti ir tie, kas paredz iespēju uzdot jautājumus par valsts darbību apstākļos, ja citas tiesību normas nenoteic alternatīvus līdzdarbošanās instrumentus.

Ir pašsaprotami, ka sabiedrībai var būt legītīma interese ne tikai par to, kā tiek īstenota izpildvara (valsts pārvalde šaurākā nozīmē), bet arī, kā tiek īstenota likumdevējvara. Nav pamata uzskatīt, ka sabiedrības locekļi šo legītīmo interesi var īstenot tikai, piemēram, Satversmes 100.panta kontekstā pieprasot iestādes rīcībā esošu informāciju. Tāpēc tas, ka iesniegums ir saistīts ar jautājumu par normatīvo aktu izstrādi, pats par sevi nevar būt iemesls nepieprasot Iesniegumu likumu. Ir tiesību doktrīnā, analizējot Satversmes 104.panta saturu, uzsvērts, ka tiesības vērsties iestādēs ar iesniegumiem ir būtiskas arī tādēļ, ka tādā veidā iestādes var iegūt informāciju, tostarp – par nepilnībām normatīvajos aktos un nepieciešamību tos labot (*Briede J. 104.panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 43.iedaļa, 451.lpp.*).

Turklāt jāņem vērā, ka tas, ka ministrija nodarbojas ar normatīvā akta projekta sagatavošanu, nenozīmē, ka ministrija tādējādi īsteno likumdevēja varu. Normatīvā akta projekta sagatavošana nav normatīvā akta pieņemšana. Normatīvo aktu projektu sagatavošana ir viens no valsts pārvaldes iestāžu – ministriju – kompetencē tipiski esošiem uzdevumiem. Turklāt izskatāmajā gadījumā ir runa par Ministru kabineta noteikumu projektu, un atbilstoši Satversmes tiesas atziņām Ministru kabineta noteikumu izdošana (tātad – ne tikai šādu noteikumu projekta sagatavošana) ir viena no valsts pārvaldes darbībām (*Satversmes tiesas 2007.gada 9.oktobra sprieduma lietā Nr. 2007-04-03 13., 14. un 16. punkts*).

Tādējādi nav nekāda pamata jautājumiem, kas saistās ar normatīvo aktu projektu izstrādi, izslēgt no jomas, par kuru sabiedrības locekļiem atbilstoši Iesniegumu likumam ir tiesības izteikt priekšlikumus vai uzdot jautājumus.

[8] Tiesa izskatāmajā gadījumā arī nepamatoti atsaukusies uz Senāta 2012.gada 21.jūnija lēmumā lietā Nr. SKA-646/2012 norādīto, ka darbības, kas saistītas ar ārējo normatīvo aktu izstrādi, nav pārbaudāmas administratīvā procesa kārtībā, jo tiesību normu izdošana ir politisks likumdošanas process, kas nav vērst uz individuālu tiesisko attiecību konkrētu noregulējumu.

Minētajā lēmumā norādīto nevar aplūkot atrauti no tā, kādā kontekstā tas tika teikts. Proti, attiecīgajā lietā tika izskatīts jautājums par tāda pieteikuma pieļaujamību, ar kuru pieteicējs prasīja uzdot iestādei veikt konkrētus grozījumus normatīvajā aktā.

Atšķirībā no minētās situācijas izskatāmajā gadījumā pieteicēja, vērsoties tiesā, nav lūgusi, lai tiesa uzdotu iestādei normatīvā akta projektā ietvert konkrēta satura normas, bet gan ir tikai lūgusi, lai iestādei tiktu uzdots sniegt pieteicējai atbildi uz tās iesniegumiem Iesniegumu likuma izpratnē. Tas vien,

ka pieteicēja, vērsoties ar iesniegumiem ministrijā, citstarp ir izteikusi savus priekšlikumus par normatīvā akta projekta iespējamo redakciju un attiecīgi, domājams, atzīnīgi novērtētu, ja priekšlikumi tiktu ņemti vērā, nenozīmē, ka pieteicēja ir *pieprasījusi*, lai iestāde izdara attiecīgas korekcijas noteikumu projektā, vai tagad tiesai prasa, lai tā uzdod iestādei izstrādāt konkrēta satura normatīvā akta projektu. Gan pieteikumā tiesai, gan blakus sūdzībā pieteicēja skaidri uzsvērusi, ka tā vērsusies tiesā tāpēc, ka vēlas saņemt atbildes uz saviem iesniegumiem Iesniegumu likuma izpratnē. Tas vien, ka persona ir iestādei izteikusi priekšlikumus par normatīvā akta projektu, nav pamats uzskatīt, ka tādā personas mērķis, vērsoties tiesā, nevar būt atbildes saņemšana uz iesniegumu pēc būtības.

[9] Tiesa lēmumā ir atrefērējusi Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta piekto daļu un Sabiedrības līdzdalības noteikumu 8. un 9.punkta normas par to, kā sabiedrības locekļi attīstības plānošanas procesa ietvaros iesaistāmi darba grupās un konsultatīvajās padomēs, kā organizējama sabiedriskā apspriede un kā atspoguļojami sabiedrības pārstāvju izteiktie iebildumi. Pēc tam tiesa norādījusi, ka pieteicēja ir aktīvi izrādījusi interesi par Medicīnisko ierīču noteikumu projekta izstrādi un tostarp izteikusi savus priekšlikumus. Tomēr tālākus secinājumus par to, kāda ir minēto tiesību normu un konstatēto faktu nozīme pieteicējas pieteikuma pieļaujamības jautājumā, tiesa nav norādījusi, līdz ar to nav saprotams, kādā kontekstā tiesa šo informāciju lēmumā iekļāva.

Šajā sakarā Senāts vispirms norāda, ka atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likuma normām šis likums attiecas uz *attīstības plānošanu* Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un citās valsts pārvaldes iestādēs un attīstības plānošana ir principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību; attīstības plānošanas sistēma aptver politikas un teritorijas attīstības plānošanu (likuma 2. un 3.pants). Tādējādi šis likums un attiecīgi uz tā pamata izdotie Sabiedrības līdzdalības noteikumi primāri attiecināmi uz politikas un teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, bet nevis uz jebkura normatīvā akta (Ministru kabineta noteikumu) izstrādi.

Minētais gan neliedz valsts pārvaldes iestādei attīstības plānošanai paredzēto sabiedrības iesaistīšanas mehānismu izmantot arī jebkuru Ministra kabineta noteikumu projekta izstrādei. Tomēr tas, ka ministrija ir izvēlējusies noteikumu projekta izstrādes darba grupā iekļaut arī sabiedrības pārstāvjus un rīkot sabiedrisko apspriedi, nenozīmē, ka personas, kas šā procesa ietvaros iesaistījušās projekta izstrādē, zaudē tiesības uzdot jautājumus par projekta izstrādi Iesniegumu likuma kārtībā. Arī Attīstības plānošanas sistēmas likuma un Sabiedrības līdzdalības noteikumu normas nenoteic, ka tad, ja sabiedrība tiek iesaistīta attīstības plānošanā atbilstoši šo normatīvo aktu regulējumam, jebkuri ar attiecīgo dokumentu izstrādi saistītie iesniegumi ir izskatāmi šo normatīvo aktu un nevis Iesniegumu likuma kārtībā.

Tādējādi tas, ka persona jau iepriekš ir iesaistījusies normatīvā akta projekta apspriedē, nevar būt pamats atzīt, ka šādas personas iesniegums ar jautājumiem, kas skar attiecīgo projektu, nav pakļauts Iesniegumu likuma regulējumam.

Protams, ja persona ir vērsusies iestādē ar jautājumiem, uz kuriem atbildes jau ir saņēmusi sabiedriskās apspriedes ietvaros, piemēram, ministrijas sagatavotā izziņā par normatīvā akta projekta sabiedriskajā apspriedē izteiktajiem iebildumiem un priekšlikumiem, tas var būt pamats secinājumam, ka atbilde uz iesniegumu jau ir sniegta. Tomēr, ja šādā situācijā radies strīds, minētie apstākļi attiecas uz to, vai personas pieteikums par iestādes neatbildēšanu uz iesniegumu ir pamatots pēc būtības, nevis uz to, vai uz šādu iesniegumu attiecināms Iesniegumu likums un vai neatbildēšana ir pakļauta kontrolei administratīvā procesa kārtībā.

Tādējādi, lai arī kādā kontekstā tiesa minētos apstākļus norādīja lēmumā, tie nevar būt pamats secinājumam, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā.

[10] Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka tiesa nepareizi secinājusi, ka strīds par ministrijas neatbildēšanu uz strīdus iesniegumos ietvertajiem jautājumiem nav pakļauts izskatīšanai administratīvā procesa kārtībā.

Vienlaikus Senāts uzsver, ka, izskatot lietu pēc būtības un vērtējot ministrijas neatbildēšanas uz strīdus iesniegumiem tiesiskumu, tiesai jāpievērš uzmanība tam, ka atbilstoši Iesniegumu likuma 5.panta pirmajai un ceturtajai daļai iestāde iesniegumu izskata, vadoties pēc tā satura, un, ja iesnieguma saturs neprasa atbildi pēc būtības, iestāde attiecīgo iesniegumu pieņem zināšanai. Tas nozīmē, ka atbilde uz iesniegumu jāsniedz tajos gadījumos, kad iesniegumā pēc būtības ietverts jautājums (kas var būt noformulēts arī, piemēram, kā lūgums, sūdzība vai kā citādi). Ir iespējams, ka iesniegumā ietverts priekšlikums bez konkrēta jautājuma nemaz nav tāds, uz kuru nepieciešama atbilde pēc būtības. Strīdus gadījumā tas tiesai jāpārbauda.

Savukārt pieteicējai jāreķinās, ka tiesības saņemt atbildi pēc būtības nenozīmē tiesības saņemt tieši tādu atbildi (tik izvērstu vai ar tādu pamatojumu), kā persona iecerējusi. Kā atzīst Senāta judikatūrā, atbilde pēc būtības Satversmes 104.panta pirmā teikuma izpratnē nozīmē atbildi, kurā izvērtēti un motivēti atbildēti uzdotie jautājumi. Taču minētā norma neparedz tiesības prasīt konkrēta satura atbildi. Proti, lai atzītu, ka uz iesniegumu ir atbildēts pēc būtības, jākonstatē, ka iestāde ir motivēti atbildējusi uz iesniedzēja uzdotajiem jautājumiem. Tomēr nav nepieciešams, lai iesniedzēju apmierinātu atbildes saturs un iestādes apsvērumi (piemēram, *Senāta 2010.gada 26.novembra lēmuma lietā Nr. SKA-785/2010 (A42602908) 6.punkts, 2012.gada 18.aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-397/2012 (A420681610) 7.punkts, 2012.gada 3.decembra lēmuma lietā Nr. SKA-742/2012 (A420655111) 6.punkts*).

II

[11] Tiesa konstatējusi, ka 2021.gada 1.aprīļa un 14.maija iesniegumā pieteicēja bija izteikusi arī lūgumu tikties ar veselības ministru. Saistībā ar pieteicējas iebildumiem, ka tā nav saņēmusi atbildi uz šo lūgumu, tiesa norādījusi, ka tiesiskais regulējums nepiešķir personām tiesības pieprasīt tikšanos ar konkrētu amatpersonu un likumdevējs jautājumus, kas saistīti ar personu iespējām tikties ar iestāžu amatpersonām, ir izpēmis no tiesas kontroles. Turklāt ministra izvēle tikties vai netikties ar kādu personu jebkurā gadījumā ir politiska darbība, kas nav pakļauta administratīvo tiesu kontrolei.

Pieteicēja blakus sūdzībā argumentē, ka tā neprasa, lai tiesa uzdod ministram tikties ar pieteicēju vai lai tiesa atzīst par prettiesisku to, ka ministrs nav ticis ar pieteicēju. Pieteicēja norāda, ka tikai vēlas saņemt atbildi uz savu lūgumu tikties.

[12] Šajā sakarā Senāts vispirms norāda, ka gadījumā, ja iestādē saņemts personas lūgums par tikšanos ar kādu amatpersonu, būtu tikai korekti, ja iestāde uz šādu iesniegumu kaut kādā veidā atbildētu, kaut vai tikai informējot iesniedzēju, ka lūgums tomēr netiks apmierināts. Šāda rīcība būtu sagaidāma, jo iestādei saskarsmē ar privātpersonām ir jārīkojas cieņpilni.

Vienlaikus Senāts piekrīt pirmās instances tiesai, ka iestādes rīcība, atbildi un šādu lūgumu tomēr nesniedzot, nav pakļauta administratīvo tiesu kontrolei. Minētais pamatojams ar turpmāk norādīto.

[13] Atbilstoši Iesniegumu likuma 8.pantam iestāde, ievērojot normatīvajos aktos tai noteiktās kompetences specifiku, nodrošina, ka tā ir pieejama apmeklētājiem (panta pirmā daļa). Papildus minētajam amatpersona, ja privātpersona ir iepriekš pieteikusies un norādījusi risināmo jautājumu, šo

privātpersonu pieņem atbilstoši iestādes un savai kompetencei. Iestāde nodrošina, ka apmeklētāji šādā kārtībā tiek pieņemti periodiski, taču ne retāk kā reizi mēnesī (panta otrā daļa). Apmeklētāju pieņemšanas laiku un kārtību nosaka iestādes vadītājs, nodrošinot, lai apmeklētāji tiek pieņemti pēc iespējas viņiem izdevīgā laikā (panta trešā daļa). Informācija par apmeklētāju pieņemšanas laiku un kārtību ir pieejama iestādē (telpā, kas ir pieejama ikvienam iestādes apmeklētājam) un publicēta iestādes mājaslapā internetā vai vietējā laikrakstā (panta ceturrtā daļa).

No minētajām tiesību normām izriet gan vispārīgs iestādes pienākums nodrošināt, ka iestādē var ierasties apmeklētāji (piemēram, lai personīgi atnestu iestādei adresētu iesniegumu vai lai mutiski iesniegtu iesniegumu, kuru iestādes darbinieks noformē rakstveidā), gan iespēja apmeklētājiem periodiski pieteikties uz tikšanos ar kādu iestādes amatpersonu klātienē, lai pārrunātu iepriekš norādītus jautājumus, gan iestādes pienākums darīt sabiedrībai zināmu to, kādā kārtībā konkrētā iestādē apmeklētāji tiek pieņemti.

Tomēr vienlaikus Iesniegumu likuma 10.panta piektā daļa noteic, ka tiesas kontrolei nav pakļauts pieteikums par iesniegumu, kas saistīts ar jautājumiem, kas izriet no šā likuma 8.panta otrās un trešās daļas.

Kā jau minēts, likuma 8.panta otrā un trešā daļa regulē iespēju privātpersonām pieteikties uz tikšanos ar konkrētu amatpersonu un to, kādā kārtībā šādas tikšanās tiek organizētas. Senātam nav šaubu, ka iesniegums, kurā ietverts lūgums tikties ar konkrētu iestādes amatpersonu, ir uzskatāms par iesniegumu, kas saistīts ar jautājumu, kas izriet no minētā likuma 8.panta otrās un trešās daļas. Tāpēc, kā to pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, strīds par to, kā un vai iestāde izskata personas iesniegumu ar lūgumu tikties ar iestādes amatpersonām, nav pakļauts tiesas kontrolei.

Šāda likumdevēja izvēle ir saprotama, jo Iesniegumu likums jau paredz tiesības rakstveidā vērsties iestādē (tostarp, iesniedzot iesniegumu mutvārdos, kuru iestādes darbinieks noformē rakstveidā), un iestādei ir pienākums uz iesniegumu sniegt atbildi pēc būtības (Iesniegumu likuma 3.panta trešā daļa un 5.panta trešā daļa). Tādējādi iespēja tikties ar konkrētu iestādes amatpersonu būtībā ir tikai alternatīvs veids, kādā privātpersona var komunicēt ar iestādi, un, ja tikšanās nenotiek, šai personai jebkurā gadījumā ir iespējas sevi interesējošos jautājumus risināt rakstveidā. Līdz ar to iestādes rīcība saistībā ar personas lūgumu tikties ar kādu amatpersonu ietekmē tikai to, kādā veidā personai ir iespējams komunicēt ar iestādi, neatņemot personai tiesības saņemt atbildi pēc būtības rakstveidā. Šā iemesla dēļ situācija, kurā tiek atteikts personas lūgums tikties ar konkrētu amatpersonu vai arī uz šādu lūgumu vispār netiek atbildēts, nevar radīt tik būtisku personas tiesību aizskārumu, ka ir nepieciešama tiesas aizsardzība.

[14] Pretēji blakus sūdzībā norādītajam šajā ziņā nav nozīmes tam, ka Iesniegumu likuma 10.panta piektā daļa neietver atsauci uz 8.panta pirmo daļu, kas paredz iestādes pienākumu nodrošināt, ka tā ir pieejama apmeklētājiem. Iesniegums, ar kuru persona lūgusi iespēju tikties ar konkrētu amatpersonu, acīmredzami nav iesniegums, kas saistīts ar vispārīgu iestādes pieejamību. Kā jau minēts, šāds iesniegums likuma 10.panta piektās daļas izpratnē ir iesniegums par jautājumu, kas izriet no 8.panta otrās un trešās daļas.

III

[15] Rezumējot minēto, Senāts atzīst, ka pārsūdzētais tiesneša lēmums ir atstājams negrozīts daļā, kurā tiesvedība izbeigta lietas daļā, kas attiecas uz iestādes rīcību, neatbildot uz pieteicējas lūgumu tikties ar veselības ministru. Pārējā daļā tiesas lēmums atceļams, un lieta nododama izskatīšanai Administratīvajā rajona tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.¹panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Senāts

nolēma

atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 21.marta lēmumu daļā, kurā izbeigta tiesvedība lietas daļā par Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrības prasījumu atzīt par prettiesisku Veselības ministrijas rīcību, nesniedzot atbildi uz lūgumu par tikšanos, un uzlikt pienākumu sniegt atbildi uz minēto lūgumu;

atcelt Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 21.marta lēmumu pārējā daļā un šajā daļā nodot lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai;

atmaksāt Latvijas Medicīnas inženierzinātnes un fizikas biedrībai drošības naudu 15 *euro*.

Lēmums nav pārsūdzams.

I. Višķere

Dz. Amerika

A. Kovaļevska